

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Oslo 17-10-2016

Undertegnende organisasjoner vil melde sin bekymring for fisket på blandede laksebestander og ber om at synspunktene vi legger fram her tas med i fastsettingen av nye fiskereguleringer for laksefiske i sjø og elv fra 2021.

Reguleringen av fiske etter anadrom laksefisk skal nå revideres og settes for kommende periode. Det overordnede målet er å regulere fisket slik at anadrom laksefisk (laks, sjøørret, sjørøye) forvaltes bærekraftig, samtidig som en finner rom for verdiskapning og høsting.

Bakgrunn

I naturmangfoldloven § 16 tredje ledd, heter det at *høsting av anadrome laksefisk kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd.*

NASCO har lagt sterke føringer på å få fisket mest mulig bort fra flerbestandsfiske og over på enbestandsfiske, noe som er videre understreket i St.prp. nr. 32 (2006-2007). I NASCO (2009) er det understreket at forvaltningstiltak skal ha som mål å beskytte de svakeste bestandene i et fiske på blandede bestander.

I Norge er vurdering av situasjonen og beskatningsråd for bestandene av laks og annen anadrom laksefisk lagt til Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL). For laks finnes det et fungerende klassifiseringssystem og et system for å vurdere hvor mye gytelaks en gitt elv har behov for når fiskesesongen er over. Dette gytebestandsmålet settes av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Noe tilsvarende system finnes reelt sett ikke for sjøørret og sjørøye.

Organisasjonene vil påpeke at det er forskningsmessig konsensus om at de to største ukontrollerte truslene mot villaks i dag utgjøres av rømt oppdrettslaks og lakselus. I kombinasjon med andre negative påvirkningsfaktorer resulterer dette i at den samlede belastningen, særlig for laks og sjøørret, er betydelig. Fisken er den største taperen, men reduserte bestander gir også redusert høstbart overskudd. I samme fjord kan det være en blanding av bestander med svært ulik bestandsstatus – fra sterke og livskraftige til sterkt truede.

I 2018 hadde 86% av elvene nådd gytebestandsmålet. Hovedgrunnen til dette er at det over lang tid er innført strenge fisketidsreguleringer i sjølaksefisket samt strengere og styrket forvaltning av sportsfisket i elv. I majoriteten av elvene som ikke oppnår gytebestandsmålet åpnes det ikke for fiske etter laks. Disse bestandene krever en ekstra beskyttelse også i sjøen. 110 elver er allerede stengt for laksefiske, ifølge VRLs oversikt.

Sjølaksefisket (fiske med kilenot/krokgarn basert på grunneierrettigheter) er pålagt redskaps- og fisketidsrestriksjoner. Sportsfiskere i elv er - i tillegg til redskaps- og fisketidsrestriksjoner - mange steder også pålagt kvote- og typerestriksjoner. Eksempelvis må fisket opphøre når man har nådd døgn-, uke- eller årskvotet, og hunnfisk over en viss størrelse er fredet og må settes tilbake. Sportsfisket etter anadrome arter i sjøen foregår i hovedsak etter sjøørret, men i noen grad også laks. Beskatningen av laks i dette fisket antas å være liten.

Hva må gjøres?

Med det reduserte innsiget og den kritiske situasjonen for mange bestander, mener organisasjonene at man ikke lenger kan tillate å beskatte blandede bestander av laks slik det gjøres i dag. Særlig gjelder dette i fjorder med truede bestander av laks. Dette er i tråd med anbefalingene i St.prp. nr. 32 (2006-2007). Her heter det: «*Reguleringene i laksefisket skal baseres på de vitenskapelige rådene fra det internasjonale havforskningsrådet ICES og på moderne forvaltningsprinsipper, herunder den føre-var-tilnærmingen som er utviklet for disse fiskeriene i NASCO. Disse rådene innebærer i første rekke at laksefisket bør baseres på de bestandene som utnytter produksjonskapasiteten sin fullt ut, og at fiske på øvrige bestander bør begrenses i størst mulig grad. Dette kan bare oppnås ved å redusere fisket på blandede bestander. Sjølaksefisket må derfor reduseres og sannsynligvis også fases ut i enkelte områder. I tillegg vil det være nødvendig å senke beskatningstrykket eller innføre fiskeforbud i deler av vassdrag med klart atskilte bestander med ulik status (vår utheving)*».

Når man i sjøen gjennom sjølaksefiske kan beskatte relativt store mengder laks uten å vite hvilken elv den skal opp i, risikerer man å ta ut for mye fisk fra elver som sliter med å oppnå gytebestandsmålet. Sårbare bestander kan bli desimert og i verste fall utryddet. Elver med lite laks vil også være mer sårbare for genetisk påvirkning fra rømt oppdrettslaks.

I forbindelse med fisketidsjusteringene fra 2021 er det derfor naturlig å begrense høstingen til områder hvor man med rimelig grad av sikkerhet vet at bestander man høster av har høstbart overskudd. **Når det tillates fiske på blandede bestander, må den svakeste bestand i området danne utgangspunktet for å vurdere graden av reguleringer. Dette er i samsvar med føre-var-prinsippet og intensjonen i stortingsproposisjonen.**

I forbindelse med reetablering av bestander i elver som har vært behandlet mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, er det innført fangststopp i elvene fram til friskmelding, og i tillegg sterke uttaksrestriksjoner i påfølgende år mens elvene er under reetablering. **Tilsvarende må framover også gjelde i sjø, slik at sjølaksefisket i de gjeldene fjordsystemene reduseres vesentlig eller stoppes i påvente av at reetableringen er ferdig og de aktuelle bestandene har oppnådd et høstbart overskudd.**

De to siste somrene har vært unormale når det gjelder varme og vannføring. Trendbildet framover er varmere somre, flere ekstreme heteperioder, større nedbørsmengder over kortere tid, og muligens en forskyving av nedbørsperiodene til senere på året. I spesielle tørkeperioder kan laksen bli gående i fjordsystemet i lang tid før det er mulig å gå opp i elvene. Den vil da bli utsatt for ekstra hardt beskatningspress i sjøen. **Miljødirektoratet må gis klar myndighet til å stoppe sjølaksefisket i perioder om klimatiske forhold tilsier at dette er fornuftig for å unngå overbeskatning. Tilsvarende må Miljødirektoratet kunne forby fiske i elv, eller umiddelbart forby gjenutsetting av fisk om klimatiske forhold tilsier det.**

På lik linje med at sportsfiskere rapporterer fortløpende til lokal forvaltning for å sikre bestands- og beskatningsoversikt, må sjølaksefiskere pålegges **fortløpende rapportering av fangst til Miljødirektoratet. Dataene må være åpent tilgjengelig slik at miljøforvaltningen kan benytte dem i midtsesongevalueringene.**

Undertegnende organisasjoner (neste side)

Maren Esmark, Generalsekretær

Naturvernforbundet

Lasse Heimdal, Generalsekretær

**NORSK
FRILUFTSLIV**

Torfinn Evensen, Generalsekretær

**NORSKE
LAKSEELVER**

Jens Olav Flekke, Daglig leder

Stiftelsen

Redd villaksen.no

Eldar Berlie, Generalsekretær

Sigrid Hjørnegård, Generalsekretær

NORGES BONDELAG

